

als bij Käthe Kollwitz, pathetisch, — maar fel-satyriek, dan wel caricaturaal verwerkt, aan deze wanden. De grafische kunst leent zich als geen ander tot snijdenden hoon en bitter-harden spot. Zoo geeft b.v. de knappe portret-tist Rudolf Grossmann in zijn etsen en litho's satyriekke beelden van „Der Arzt”, „Schieber”, enz., die evenwel nog de mogelijkheid tot een zekeren milden spot-glimlach open laten, wat in het fel-hoonend, meer expressionistische werk van een George Gross b.v., die met een onverbiddelijke haat zijn litho's teekent van het leven van dezen tijd (het vermaak der uitgaande wereld: Zigeuner Kapel; — de tegenstelling tusschen arm en rijk: Bettler), niet meer geschiedt.

Van de expressionisten mogen worden genoemd Karl Schmidt-Rottluff, die de houtsnede bij voorkeur beoefent en, evenals Oskar Kokoschka met zijn litho's (ik noem als voorbeeld No. 146: Naemi) toont, dat de grafische technieken dan toch ook als afzonderlijk kunstwerk-aan-den-wand en niet uitsluitend als illustratie of als sociale propaganda-kreet, beteekenis hebben.

De „Nieuwe zakelijkheid” is o.m. vertegenwoordigd door Wilhelm Heise met uiterst zorgvuldig op steen geteekende bloemstillevens en Wilhelm Klinkert die stukken moderne stadsarchitectuur op „sur-realistische” wijze etst.

Een tegenpool van dezen laatste zou men Paul Klee kunnen noemen, die in zijn werk zijn „vrije verbeeldingskracht” in Kandinskiaanschen trant uitspeelt.

Van een eenigermate volledig overzicht van deze overzichts-tentoonstelling, die zoo vol van dergelijke verschillende polen en tegenpolen is, kan geen sprake zijn; „Man empfängt einen Eindruck von den vielfältigen Formen, unter denen das Bild der Welt sich in der Kunst, heute in Deutschland, schaffender Künstler spiegelt”, — zegt Glaser. Maar die indruk heeft dan toch veel, — noch de artisten, noch de inrichters, alleen de tijdgeest moge het zich aantrekken! — van een . . . „Blick ins Chaos”!

A. E. v. D. T.

